

अत्र दुश्चयवनशब्दोऽप्रयुक्तः ।

अन्येषामपि दोषाणामित्यौचित्यान्मनीषिभिः ।

अदोषता च गुणता ज्ञेया चानुभयात्मता ॥ ३२ ॥

अनुभयता अदोषगुणता ॥

इति साहित्यदर्पणे दोषनिरूपणो नाम सप्तमः परिच्छेदः ।

‘अत्र मूलकारिकाः=३२ । पूर्वाभिः सह’ ६७८ । उदाहरणानि=१६६ । पूर्वैः सह ४८७ ।

परोक्षशब्दवाक्ययोः कर्मादित्वेनोपादाने चेत्पर्यः । अनुकरणे दुःश्रवस्यादोषत्वं यथा—‘सृगचक्षुषमद्राक्षीदित्यादि कथयत्ययम् ।’ शब्दस्यानुकरणे च्युतसंस्कारस्यादोषत्वं यथा—‘पश्यैष च गवित्याह सुत्रामाणं यजेति च ।’ अत्र प्रथमपादे गोशब्दस्य निर्विभक्तिकतया च्युतसंस्कारत्वम् । द्वितीयपादे सुत्रामशब्दोऽप्रयुक्तो न दोषः । दुश्चयवनशब्दोऽप्रयुक्तो न दोष इति शेषः ॥ अदोषगुणता अदोषत्वं गुणत्वं च रसादेर्निकर्षप्रकर्षबीजत्वाभावादुभयरूपम् ॥

इति श्रीरामचरणतर्कवागीशभट्टाचार्यविरचितायां साहित्यदर्पणविवृतौ

सप्तमः प्रकाशः ।

